

KU
Automatisk fredete kulturminner
Siragrunnen Vindpark
Vest-Agder og Aust-Agder
2008

Området har mange kulturminner bestående av stein, omkring 40 enkeltobjekter. Rundt 30 av dem utgjør deler av to større strukturer. Den ene er å finne ved Løyningstjørne og den andre ved fjelltopp der siste mast til kraftstasjonen står. Forøvrig ligger det jevnt med kulturminner fra Molebakken til Sireåna.

Kulturminnene består av ulike typer. Enkelte av kulturminnene var opplagt nyere tids kulturminner som ruiner etter en husmannsplass og støl, bro og helelagt sti. Andre er det vanskelig å kunne uttale seg sikkert om. Disse er i hovedsak steingarder med ukjent utbredelse, struktur og funksjon. Følgende forslag på steingardenes funksjon og alder gis:

1. Hinder for å holde husdyr inn eller ut av områder, men strukturene virker ulogiske til det. Tolkes å være nyere tid.
2. Ledegjerder i forbindelse med hjortejakt. Tolkes å være nyere tids eller forhistoriske.
3. En av strukturene minner sterkt om en bygdeborg. Strukturen kan derfor være forhistorisk, men det kan like gjerne være hinder for husdyr tilknyttet en nyere tids støl, men strukturene virker ulogiske til det.

Foruten steingarder ligger det fullt av varder i området. Det kan ikke utelukkes at enkelte av dem kan være forhistoriske.

Det er vanskelig på det nåværende tidspunkt å si noe om hva som ble funnet uten en nærmere gjennomgang av området samt Vestlandets og Sørlandets kulturhistorie. Et av feltene det er viktig å få en oversikt over er forekomsten av bygdeborger og fangstanlegg i regionene. I tillegg vil det være viktig å kartlegge steingardenes struktur og størrelse for å danne seg et bilde av hva det kan være. Så langt i prosessen lar det seg ikke gjøre å si annet enn at området har mange kulturminner med ulik størrelse og opphav. Det finnes dog indikasjoner på at et eller flere av dem kan være forhistoriske.

En km fra planlagt kraftlinje ligger det et automatisk fredet kulturminne (gravhaug som beskrives som svært tvilsomt fornminne) ID-nr.: 70693. Tiltak vil ikke synes fra kulturminnet.

Behov for supplerende undersøkelser

Steinstrukturer ved Løyningstjørne og fjelltopp der siste mast til kraftstasjonen står på må undersøkes grundigere for å få avklart hvilken struktur steingardene inngår i og dermed hvilken funksjon de hadde.

Influensområdene vurderes som arkeologisk interessante. Det ligger flere hellere i området, 1,5-5 km fra tiltak, men det er i liten grad påvist at det har vært forhistorisk bosetting i dem. Ingen områder der mastene kan komme til å stå har potensialer for ikke-synlige kulturminner. Eneste unntak er gården Mol, men her vil ikke mastene berøre områder med potensialer. Tiltaket vurderes slik at det ikke er behov for supplerende undersøkelser av ikke-synlige

automatisk fredete kulturminner eller nødvendig å forta prøvestikk.

Feltarbeid

Befaring av automatisk fredete kulturminner fant sted 29.-30. mai 2008.

Hele strekningen ble befart. En strekning på 100 m utenfor tiltakene ble undersøkt for automatisk fredete kulturminner. For tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner ble grensen satt til 1 km for områder som kunne berøres visuelt.

Alle kulturminner det var mistanke om kunne være automatisk fredete ble fotografert. Alle, med unntak av én større struktur, fikk GPS-koordinater (UTM sone 32/33) plottet inn.

Til sammen er det nedlagt 12 timer i felten.

Konklusjon

Strekningen har store forekomster av forskjellige typer kulturminner av ulik størrelse og funksjon. Det har så langt ikke vært mulig å avklare om en eller flere av dem er historiske eller forhistoriske.